

## MAKTABGA TAYYORLASH - MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI O‘QITISH VA TARBIYALASHNING ENG MUHIM VAZIFALARIDAN BIRI SIFATIDA

**Nurbayeva Inobat Tulkinovna**

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika  
universiteti “Maktabgacha ta’lim pedagogikasi va psixologiyasi” kafedra o‘qituvchisi

E-mail: [23.79@gmail.com](mailto:23.79@gmail.com)

**Omonhonova Muzayam Sarvar qizi talabasi:**

**Annotatsya:** O‘zbekistonda milliy ta’lim tizimini isloh qilish yillari uning barcha yo‘nalishlari bo‘yicha o‘z oldiga prinsipial yangi vazifalarni qo‘ydi, yangi ta’lim konsepsiyalari joriy etildi, yosh avlodni tarbiyalash maqsadlari o‘zgardi. Ta’kidlash joizki, O‘zbekiston Respublikasida yaratilgan uzluksiz ta’lim tizimi jahon talablariga javob beradi va zamonaviy jamiyat ehtiyojlarini inobatga oladi, shu bilan birga, o‘zgarishlar bilan bir qatorda hal etilmagan muammolarni ham unutmaslik kerak – ulardan biri optimallashtirishdir. ta’lim va tarbiya jarayoni.

**Kalit so‘zlar:** maktabgacha ta’lim, motivatsiya, kognitiv qobiliyatlar, hissiy-irodaviy soha.

**Аннотация:** Годы реформирования национальной системы образования в Узбекистане поставили новые принципиальные задачи по всем ее направлениям, были введены новые образовательные концепции, изменились цели воспитания подрастающего поколения. Стоит отметить, что созданная в Республике Узбекистан система непрерывного образования отвечает мировым требованиям и учитывает потребности современного общества. Воспитательно – образовательная деятельность.

**Ключевые слова:** дошкольное образование, мотивация, познавательные способности, эмоционально-волевая сфера.

**Abstract:** The years of reforming the national education system in Uzbekistan have set new fundamental tasks in all its areas, new educational concepts have been introduced, and the goals of educating the younger generation have changed. It should be noted that the system of lifelong education created in the Republic of Uzbekistan meets world requirements and takes into account the needs of modern society. educational and training process.

**Key words:** preschool education, motivation, cognitive abilities, emotional-volitional sphere.

Bolani maktabga tayyorlash maktabgacha yoshdagi bolalarni o‘qitish va tarbiyalashning eng muhim vazifalaridan biri bo‘lib, uni maktabgacha ta’limning boshqa vazifalari bilan birlikda hal qilish ushbu yoshdagi bolalarning har tomonlama barkamol rivojlanishini ta’minlashga imkon beradi. Mamlakatimizda ta’lim maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarmog‘ida boshlanadi, ularning asosiy vazifasi bolalarni maktabga tayyorlashdir. Ma’lumki, bo‘lajak maktab o‘quvchilarida zarur kompetensiyalarni shakllantirish muammosi yangi emas va aslida o‘qituvchilar va psixologlar tomonidan hal qilingan - maktabga tayyorgarlik masalalari ko‘p yillar davomida mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan o‘rganilgan. Buning uchun ular katta yoshdagi bolalarning xususiyatlari haqida ma’lum bilimlarga muhtoj bo‘ladi maktabgacha yoshdagi , maktabga tayyorgarlikni shakllantirish usullari va maktabda o‘qish boshida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan qiyinchiliklar. Maktabgacha ta’lim bolani tarbiyalaydi va ota-onalarga tarbiya masalalari bo‘yicha maslahat beradi. Umuman maktabgacha ta’lim tashkiloti ota-onalar bilan ishlash shartlarini belgilashi, o‘zgaruvchan sharoitlarni hisobga olgan holda bolalarni tarbiyalashda bolalar bog‘chasi va oila o‘rtasidagi hamkorlikning mazmuni, shakllari va usullarini takomillashtirishi kerak. Shuni e’tirof etish kerakki, bugungi kunda maktabgacha

ta'lim tashkilotida intellektual rivojlanishga qizg'in tayyorgarlik ko'rilmoqda, ya'ni maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirishga qo'yiladigan davlat talablari doirasida bola yozish, hisoblash, shuningdek bilimga o'rgatiladi. Bundan tashqari, respublikada ishlab guruh seminarlari, davra suhbatlari, bahs-munozaralar, amaliy mashg'ulotlar chiqilgan bolaning maktabga tayyorgarligini diagnostika qilish metodikasi ham birinchi navbatda kognitiv sohani tekshirishga qaratilgan. Shu sababli, bolalarni maktabga hissiy va irodali tayyorlashning muhim omili sifatida bolalar bog'chasi va oila o'rtasidagi o'zaro munosabatlar muammosi bugungi kunda ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Bolalarni maktabga tayyorlash maktabga kirishdan ancha oldin boshlanadi va sinfda bolaga tanish bo'lgan faoliyat turlari: o'yinlar, rasm chizish, qurilish va hokazolar asosida amalga oshiriladi. Bola qanday faoliyat bilan shug'ullansa, har doim kognitiv element mavjud. unda u yangi narsalarni o'rganishga harakat qiladi, o'z-o'zidan biror narsa qurishga, ko'r qilishga harakat qiladi. Ammo bu ta'lim faoliyatiga tayyorlikni shakllantirishda asosiy narsa emas. Shuni ta'kidlash kerakki, birinchi sinfda va bolalar bog'chasining tayyorgarlik va katta guruhlarida ta'lim mazmuni ko'p jihatdan mos keladi. Shu bilan birga, maktabgacha ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining maktab sharoitlariga moslashuvi kuzatuvlari shuni ko'rsatadiki, maktabda yilning birinchi yarmi eng qiyin hisoblanadi. Gap shundaki, ommaviy maktabda bilimlarni o'zlashtirishning boshqa mexanizmlari yotadi. Kognitiv faollikning yuqori darajasi hali o'rganish uchun etarli motivatsiyani kafolatlamaydi, bolaning kognitiv qiziqishlari maktab ta'limining mazmuni va shartlari bilan bog'liq bo'lishi kerak, ya'ni bola psixologik nuqtai nazardan, hissiy-irodaviy tayyorgarlik ko'rishi kerak. bolaning sohasi yangi muhitga moslashishi kerak ( ijtimoiy moslashuv), shuni tan olish kerakki, birinchi kundan boshlab shaxslararo munosabatlar bolaning kognitiv faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, agar u ularga tayyor bo'lmasa. Bundan tashqari, barcha kattalar unga u allaqachon ulg'ayganini va maktabga borganini aytishadi va maktabda bola buni tushunadi .

**FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)**

1. Терехова, О. (2022). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ–РЕЗУЛЬТАТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПСИХИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(23), 17-20.
2. Жўраева, Н. (2022). МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ СИФАТИ ИНДИКАТОРЛАРИНИ АМАЛИЁТГА ЖОРИЙ ЭТИШ МАЗМУНИ. Eurasian Journal of Academic Research, 2(11), 491-493.
3. Sabirovna, A. G. (2022). Formation of Self-Estimation in Preschool Children. Spanish Journal of Society and Sustainability, 3, 6-8.
4. Махмудова, Д.М. (2022). Мактабгача катта ёшдаги болаларни китобхонликка тайёрлаш методлари. Results of National Scientific Research International Journal, 1(6), 274-278.
5. Каюмова, Н. М. (2022, November). Функциональные обязанности директора дошкольной образовательной организatsии. In international scientific and practical conference" the time of scientific progress" (Vol. 1, No. 3, pp. 102-107)
6. Nurbaeva, I. T. (2022, November). Models of pedagogical communication in the educational process. In international scientific and practical conference" the time of scientific progress" (vol. 1, no. 3, pp. 88-95).
7. Kasimova D.B. (2022). Management of the Plot-Role-Playing Games of Preschool Children in the Conditions of Pre-School Education. Spanish Journal of Society and Sustainability, 3, 9-11.
8. Алиходжаева, Г.С. (2021). Формирование социально-коммуникативной компетентности у детей старшего дошкольного. Экономика и социум, (5-1), 46-50.
9. Chorjeva, D. A. (2022, November). DIAGNOSTIC FEATURES TO IMPROVE LEARNING PROCESS. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE" THE TIME OF SCIENTIFIC PROGRESS" (Vol. 1, No. 3, pp. 145-149).